

Tisztelt olvasó!

A CIVITAS Alapítvány 2002-es éves jelentése, sajátos jelentőséggel bír számunkra, hisz alapítványunk tizedik életévét zárja. Hosszú idő ez egy romániai civil szervezet életében, hisz az úgynevezett átmeneti időszakot jellemző gazdasági és politikai instabilitás nem kedvezett a civil társadalom fejlődésének.

Visszatekintve az elmúlt 10 évre, szükséges megfogalmazni néhány általános következtetést az alapítvány eredményeire, teljesítményére vonatkozóan, elsősorban abból a szempontból, hogy mit sikerült elérni az 1992-ben megfogalmazott célok területén.

Megfelelés az alapítók által kitűzött céloknak – Az alapítvány célja a helyi társadalom és a helyi önkormányzatok fejlődésének támogatása.

Tíz év távlatából kijelenthető, hogy a Civitas Alapítványnak sikerült folyamatosan hűnek maradni ezekhez a célkitűzésekhez. Bár voltak, és vannak programjaink, projektjeink, amelyek nem közvetlenül az önkormányzati szférát célozzák, a köztudatba a Civitas mint önkormányzat-fejlesztő, önkormányzat-segítő intézmény került be. Az elmúlt három évben a régiófejlesztés is megjelent, mint célterület az alapítvány tevékenységei sorában.

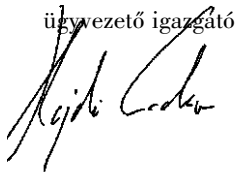
Szakmaiság – Az elmúlt időszakban a tevékenységi terület fokozatos szűkítésével, a szakmbergárda erősítésével, illetve hatékony szakmai partner-kapcsolatok kialakításával sikerült az alapítvány szolgáltatásainak és projektjeinek minőségét növelni. Ma elmondhatjuk, hogy országos viszonylatban az alapítvány szolgáltatásai jók és nemzetközi összehasonlításban is versenyképesek.

Intézményfejlesztés – Az alapítvány folyamatosan modernizálta infrastruktúráját, annak érdekében, hogy biztosítani tudja a szakmai tevékenységekhez szükséges optimális körülményeket. Az elmúlt két évben modernizáltuk az alapítvány adminisztrációs – menedzsment rendszerét is. Az intézményfejlesztés, átalakítás legfontosabb következménye az alapítvány dinamizmusának, reakcióképességének növekedése.

Nemzetközi kapcsolatok – tapasztalat a nemzetközi projektmenedzsmentben. A hazai civil szervezetek között a Civitas rendelkezik az egyik legkiterjedtebb és legsokoldalúbb nemzetközi kapcsolatrendszerrel. A 2002-es év hozta el a Civitas eddigi legnagyobb nemzetközi projektjét, amelyet Délkelet-Európa nyolc országában bonyolítottunk le sikeresen. Ez a tapasztalat és a kialakított kapcsolatrendszer a jövőben kamatoztatható lehet, annál is inkább, hogy már kidolgoztuk a továbblépés stratégiáját ezen a területen.

A 2002-es év a stabilizálás és az innováció éve volt: sikerült szilárdabb alapokra helyezni az alapítványt az 1999–2000-es évek átalakításait követően, és meghatározni azokat a fő irányvonalakat, amelyek mentén az elkövetkező három-négy év programját felépíthetjük. Mindezekről bővebb adatokat és információkat jelen beszámolóban találhat meg minden érdeklődő.

Hajdó Csaba
ügyvezető igazgató

Tíz esztendő

a civil társadalom és az önkormányzatok szolgálatában

Tíz esztendő tevékenységének rövid összefoglaló bemutatójához bevezető szavakat írva, felmerül a kérdés, sok vagy kevés ez az idő a mérlegkészítéshez?

Ha arra gondolok, hogy a rendszerváltó Kelet-Európában kevés olyan civil szervezet működik, amely folyamatos tízéves tevékenységről tud beszámolni, a talán érthető büszkeség és öröm, ami a Civitas csapatot az évforduló kapcsán jellemzi, szomorúsággal is keveredik. Nem volt elegendő tíz esztendő az erős civil társadalom kialakulásához a térségben, és ez talán még sokáig várat magára Romániában is. A kezdeti lelkes indulást pár évnyi megtorpanás követe. Az intézményépítéshez elengedhetetlen források és a tevékenységet támogató polgári magatartás hiánya kiszolgáltatott helyzetbe, majd megszűnésre kényszerítette az alapítványok és egyesületek nagy részét. Az egyre erősödő és az élet minden területére befolyást gyakorolni óhajtó politikai szféra embereket csábított a különböző politikai tömörülések oldalára, majd jogi és pénzügyi eszközökkel próbálta csökkenteni a civil társadalom szabadságát. Szomorú tapasztalata a túlélésnek, hogy a ma működő civil szervezetek forrásai szinte kizárólagosan külföldi programokból származnak. Ez a helyzet, amely talán egyik jellemzője a globalizálódó világnak – de mindenképp sajátosan kelet-európai –, a forrásvezéreltség és a valódi szükségletek közti egyensúly megtalálásának művészeivé tette a civil társadalom szervezeteit.

Megkésetttség következménye, vagy a jövő üzeneteként értelmezhető ez a helyzet? A tíz esztendő talán kevésnek bizonyul ahhoz, hogy megnyugtató választ adjunk erre a kérdésre.

Visszatekintve A Civitas Alapítvány múltjára, felidézhetőek a kezdeti évek lelkes szervezései, az első rendezvények, ahol a kisszámú csapat rendszerint a Nyílt Társadalomért Alapítvány (FSD) vagy a Helyi Közigazgatási és Közszolgálati Intézet (ILGPS) támogatásával szakmai továbbképzőket tartott a közigazgatásban dolgozó szakemberek számára. A sikeres indítást és a két iroda létrehozását (Szekelyudvarhelyen és Kolozsváron) 1992-ben, az akkori Magyar Kormány által nyújtott támogatás, valamint a Székelyudvarhely Önkormányzata által biztosított székhely tette lehetővé.

Az első években már megnyilvánult a Civitas Alapítvány egyik fontos értékvallalása, a nyitottság és a polgári értékrend támogatása.

Hamarosan kialakult a mai napig is működő partnerség a Babeş–Bolyai Egyetem Politológia és Közigazgatási Karával. Szakmai fejlődésünk jelentős mozzanatai a partnereinkkel közösen megjelentetett szakkiadványok, szervezett konferenciák és tréningek voltak. Együtműködő társaink köre egyre bővült, Közép- és Délkelet-Európából, és az Európai Unió országaiból sikerült programjainkhoz partnereket találni.

A megtorpanás a mi szervezetünk életében is közel másfél évig tartó túlélési periódust jelentett, amikor a mindennapok gondjai lekötötték az alapítvány minden erőforrását. Stratégiaváltással és a szakmaiság értékének felvállalásával sikerült magunk mögött hagyni ezt az időszakot.

Alapítványunk tevékenységét mindvégig az újítás igénye jellemezte, számos, a non-profit szférában addig nem alkalmazott megoldást honosítottunk meg. Jó példa erre a szakértői és a kapcsolat-emberek hálózatának megszervezése, a nagyszámú külső munkatárssal való sikeres együttműködés. A hálózat-szervezési technikák (networking) alkalmazása, majd később a virtuális intézmény irányában történt elmozdulás, úttörő tényezők voltak a civil szervezeti menedzsment területén.

A helyi civil társadalom fejlesztésében úgynevezett katalizátor szerepet játszottunk, szakmai tanácsadás területén, a jogi bejegyzéshez és a projektek megírásához nyújtottunk segítséget. Később, az így életre segített „versenytársaink” partnereink lettek a több éves programokat bonyolító konzorciumokban.

Együttműködési filozófiánkat a polgári önkormányzás eszméje vezérelte. Ebből ered a Civitas alapítvány alapképessége: a helyi önkormányzatok és a civil szervezetek hatékony együttműködésére épülő projektek generálása és menedzsmentje.

Az utóbbi esztendőkből észlelhető elmozdulás a civil szférában, a bázisszervezetekre (grass root) és a professzionális forrásmenedzser és tanácsadó szervezetekre való szétválás formájában jelentkezik. A bázisszervezetek a helyi közösségekkel való kapcsolattartásra, az önkéntesek mozgósítására és a helyi problémák és források feltárására szakosodnak. Az Európai Unió vagy az Egyesült Államok által fejlesztési céllal a térségbe vezérelt források érvényesítésére magasan képzett, megfelelően motivált személyzetre és professzionális menedzsmentre van szükség. A globális finanszírozók elvárásai között gyakran szerepelnek - a bonyolult elszámolási technikák ismerete és a jelentős saját hozzájárulás mellett - az intézményi képesség és a programalkotás és menedzsment képessége. Alapítványunk felismerve a lehetőséget és a kihívást, ami ebben a fejlődési trendben rejlik, elindult a professzionális szolgáltató és menedzsment szervezet kifejlesztésének irányába.

Ez már a jövő. Tíz esztendő kevés a mérlegkészítéshez, de a jövő megalapozásához talán elegendő.

Számos projektről, együttműködési programról írunk e kötetben. Mindez nem lett volna lehetséges partnereink és támogatóink nélkül. Legyen ez a kiadvány köszönet mindezért.

A Civitas Alapítvány életét azok az emberek teremtették, akik a tíz esztendő alatt munkatársai voltak. Több száz, kreatív és a polgári önkormányzásnak elkötelezett szakember, kik hosszabb vagy rövidebb ideig összekötötték sorsukat alapítványunkkal. Munkájuk sikere volt a jutalmuk, a tanulás és a tapasztalat, melyet ezúton szereztek. Köszönettel tartozunk mindannyiuknak. Közülük három ember nevét külön is meg kell említenünk. András Péter, Orbán Árpád és Hajdó Csaba voltak azok, akik az alapítványt menedzselték. Életük éveikig egy volt az alapítványéval, köszönet odaadásukért és felelősségteljes vezetői munkájukért.

Kolumbán Gábor
A Kuratórium elnöke
Kolumbán Gábor

A Civitasról

Küldetés

A Civitas Alapítvány a Polgári Társadalomért célkitűzése a helyi polgári társadalom kialakulásának és fejlődésének elősegítése, a helyi és regionális fejlesztési törekvések támogatása.

Alapítás

A Civitas Alapítvány 1992 októberében alakult. Alapítói a helyi önkormányzatok hatékonyságának növelését, valamint a polgárok döntéshozatalban és a közösségi problémák megoldásában való szerepvállalásának ösztönzését tartották szükségesnek.

Küldetése szellemében a Civitas az alábbi tevékenységeket végzi:

- település- és régiófejlesztési projektek kidolgozása és megvalósítása;
- lakossági kezdeményezések támogatása, önkormányzat – lakosság kapcsolatok fejlesztése;
- helyi önkormányzatok fejlődésének elősegítése szakértői tanácsadásokkal, továbbképzésekkel
- civil szervezetek, valamint partnerségek létesítésének és fejlesztésének támogatása;

Az alapítvány két irodát működtet: az észak-nyugati régióban Kolozsváron, valamint a középrégióban, Székelyudvarhelyen.

10 éves a
CIVITAS

A Civitas Alapítvány célja
a helyi és regionális fejlesztési
folyamatok ösztönzése.

2002-es projektek

A 2002-ben lebonyolított projektek két nagy csoportba sorolhatók:

- kutatási projektek
- kísérleti projektek

Az első csoportba a következő kutatási projektek tartoznak:

- Regionális fejlesztés projekt, melyet a Nyílt Társadalomért Alapítvány finanszírozott
- A délkelet-európai fiatalok helyzetét, és az európai integrációval kapcsolatos véleményüket vizsgáló projekt, melyet a Citizens' Pact for South Eastern Europe támogatott

A kísérleti projektek közé az alábbi projektek tartoznak:

- Közösségek részvétele a helyi környezet-menedzsmentben
- Lakossági információs és tanácsadó iroda Székelyudvarhelyen

2002-ben az alapítvány két irodája 33 pályázati kiírásra nyújtott be pályázatot, többnyire közösségfejlesztés, közigazgatás és szociális szakterületeken. Ezek közül 8 nyertes pályázat került ki. Ezek alapján megállapítható, hogy 2002-ben az alapítvány által benyújtott pályázatokat átlag 24,24%-ban támogatták a finanszírozók.

Az elmúlt évben az alapítvány két irodája összesen 6 projektet valósított meg.

A továbbiakban a lebonyolított projektek rövid bemutatása olvasható.

A Civitas alapítvány által
benyújtott pályázatokat
átlag 24,24%-ban
támogatták a finanszírozók.

A közösségek részvétele a helyi környezetmenedzsmentben

Általános és egyedi célkitűzések

A projekt fő célkitűzése olyan környezetvédelmi stratégiák kidolgozása volt, amelyek felhasználhatók és alkalmazhatók a helyi önkormányzatok által. Az egyedi célkitűzések között szerepeltek a helyi önkormányzatok képviselőinek szakmai felkészítése, a környezetvédelmi problémák fontosságának ismertetése, valamint a célcsoportnak a környezetvédelmi aquis communautaire-rel kapcsolatos ismereteinek bővítése. Emellett fontos volt tudatosítani a helyi közigazgatások és a nem-kormányzati szervezetek képviselőiben szerepük fontosságát a helyi környezetvédelmi stratégiák kidolgozásában és megvalósításában.

A program időtartama: 2002. február – 2002. december

Fő tevékenységek és az elért eredmények

A projekt a következő megyékben valósult meg: Fehér, Kolozs, Kovászna és Hargita.

A célkitűzéseknek megfelelően a következő eredmények születtek:

1. „Helyi fenntartható fejlesztési stratégiák kidolgozása” címmel útmutató kézikönyv kiadása (ezer példányban). A kiadvány a települési és kistérségi fenntartható fejlesztésről szóló elméleti, gyakorlati és módszertani útmutató, mely a helyi önkormányzatokhoz, civil szervezetekhez, és nem utolsósorban a gazdasági szféra képviselőihez szól.
2. Nyolc helyi környezetvédelmi stratégia modell kidolgozása, amelyek munkaeszközként szolgálhatnak a helyi közigazgatás számára. A modellek kidolgozásában szorosan együttműködtünk a partnerközösségek képviselőivel.
3. „Verespatak esettanulmány” – A fő cél egy pártatlan szakmai tanulmány elkészítése volt egy sokat vitatott

fejlesztési elképzelésről és ennek környezeti vonzatairól. E tanulmány elkészítésével célunk az előítélet-mentes szakértői munka szükségességének hangsúlyozása volt, elsősorban az ellentmondásos fejlesztési tervek esetében. A tanulmány erőssége az, hogy ellentétes nézőpontokat sorakoztat fel anélkül, hogy állást foglalna bármelyik fél mellett.

4. A projekt időtartama alatt négy alkalommal 1000-1000 példányban nyomtatott InfoCiv tájékoztató kiadvány, amelyeket eljuttattunk a Kolozs, Fehér, Hargita, Kovászna, Bihar, Szilágy, Maros, Beszterce-Naszód, Máramaros, Szatmár megyék civil szervezeteihez és helyi önkormányzataihoz.

**A projekt célja:
olyan helyi
környezetvédelmi
stratégiák kidolgozása,
amelyek a
gyakorlatban
alkalmazhatók
a helyi közigazgatás
által**

Partnerek:

- Polgártárs Alapítvány – Csíkszereda
- A Román Környezetvédelmi Újságírók Egyesülete – „Perspective” folyóirat – Bukarest

Közreműködtek:

- Műszaki Egyetem – Környezet-menedzsment Központ – Kolozsvár
- Fehér, Kolozs, Kovászna és Hargita megyei- és helyi tanácsok, valamint az említett megyék környezetvédelmi felügyelőiségei

Támogatók:

A projekt fő támogatója az Európai Unió, az ACCES 1999 programján keresztül. A finanszírozáshoz szükséges további alapokat a budapesti Új Kézfogás Közalapítvány, valamint a Civitas Alapítvány saját forrásaiból biztosította.

Projektvezető: Dâmbu Ana

Youth Issues and Challenges

Kutatás a dél-kelet európai ifjúság jogállásáról, valamint az európai integrációs folyamathoz való viszonyulásáról

A projekt időtartama: 2001. november – 2002. november

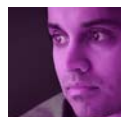
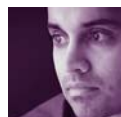
A kutatási projekt célja megvizsgálni, hogy milyen fő problémák jellemzik az ifjúságot dél-kelet Európában, elkészítve országonként egy úgynevezett probléma-adatbázist, és erre alapozva egy összehasonlító tanulmányt.

A kutatás célcsoportját az albániai, szerbiai, bosznia-hercegovinai, bulgáriai, horvátországi, macedóniai, montenegrói és romániai 18 és 30 év közötti fiatalok alkották.

A projekt három fő tevékenységre épült: a kutatás előkészítése, szakmai megalapozása, adatfelvétel és adatfeldolgozás és végül a kutatás eredményeinek könyvben és CD-n való megjelenítése.

A projekt során egyaránt alkalmaztunk kvantitatív és kvalitatív vizsgálati módszereket. A kvantitatív adatfelvétel egy egységes formátumú űrlap segítségével történt, amelyet minden cél-ország nyelvére lefordítottunk. Az elsődleges adatfeldolgozást minden országban a helyi partner készítette, az eredményeket a Civitas szakértői munkacsoportja összesítette és dolgozta fel részletesen. A régióban több mint 5500 darab, egyenként 15 oldalas kérdőívet töltöttek ki kérdezőbiztosaink.

A kvalitatív adatfelmérés csoportos interjú formájában történt, amelyeket minden országban a helyi partner szervezett meg és bonyolított le. Ennek az adatfelvételi módszernek az elsődleges célja az volt, hogy betekintést nyerjünk a különböző társadalmi háttérrel rendelkező fiatalok motivációs és attitűd rendszerébe. Országonként hat csoportos interjúra került sor, a cél országok különböző régióiban, egyenként öt–nyolc résztvevővel.

A kutatás célcsoportját az albániai, szerbiai, bosznia-hercegovinai, bulgáriai, horvátországi, macedóniai, montenegrói és romániai 18 és 30 év közötti fiatalok alkották.

Partnereink:

Young Intellectuals, Hope (IRSH), Albánia
UNO – Bosznia-Hercegovina
Helsinki Citizens' Assembly (hCa) Tuzla – Bosznia-Hercegovina
Society and Information Foundation – Bulgária
Europa House Slavonski Brod – Horvátország
Embassy for Peace – Macedónia
Association for Democratic Prosperity (ADP-ZID) – Montenegró
Children's Creative Centre Oasis – Montenegró
Libergraf – Szerbia

Támogatók:

- Citizens' Pact for South Eastern Europe
- A Civitas Alapítvány saját forrásaiból

A projekt eredményei:

A kutatás eredményeit megjelentettük könyvben és CD-n (900 könyv, 800 CD) és térítésmentesen osztottuk szét a célországok civil szervezetei és ifjúságpolitikáért felelős kormányzati intézményei között.

Projektvezető: Hosu Ioan

Székelyudvarhelyi Lakossági Információs és Tanácsadó Iroda

A projekt célja hatékony lakossági információs és tanácsadó szolgáltatás megvalósítása szoros partnerségben a székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatallal.

A Lakossági Tanácsadó Iroda ingyenes tanácsadást és tájékoztatást nyújt a lakosságnak, elősegítve, hogy jogaik és kötelezettségeik tudatában a megfelelő utat válasszák problémáik megoldásában.

A projekt célcsoportja Székelyudvarhely és környékének lakossága, ezen belül nagyobb hangsúlyt fektetve a következő társadalmi rétegekre: fiatalok, munkanélküliek, nyugdíjasok, fogyatékosok, alacsony jövedelműek, kisebbségi csoportok, szociálisan hátrányos helyzetben lévő személyek.

Az iroda fő tevékenysége a tájékoztatás és tanácsadás a következő területeken: egészségügy, társadalombiztosítás, szociális segélyek, munkaügy, fogyasztóvédelem, polgári jogok és kötelezettségek, tulajdonjog, adók és illetékek, oktatás, közjegyzői eljárások, gyermekjogvédelem, közszolgáltatások.

A tanácsadás bizalmas, ingyenes, pártatlan és független.

Az iroda hetente 36 órán keresztül áll az ügyfelek rendelkezésére.

Partner: székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatal

Támogatók:

- az Európai Unió Phare programja
- székelyudvarhelyi Polgármesteri Hivatal

Projektvezető: Mihály István

A Lakossági Tanácsadó Iroda ingyenes tanácsadást és tájékoztatást nyújt a lakosságnak, elősegítve, hogy jogaik és kötelezettségeik tudatában a megfelelő utat válasszák problémáik megoldásában.

Regionális fejlesztés. Kutatási terü

A kutatás célja: Románia Európai Unió integrációs folyamatában legfontosabb szerepet játszó tényezők minőségi vizsgálata, a regionális fejlesztés tükrében.

A kutatás leírása: A kutatásban többdimenziós megközelítést alkalmaztunk: intézményi, gazdasági és politikai szempontokat vettünk figyelembe. A kutatás kiindulópontját a romániai regionális fejlesztési Zöld Charta képezte.

A tanulmány elkészítéséhez szükséges adatok összegyűjtésekor kétféle módszert alkalmaztunk:

1. Dokumentum-elemzés: kiválasztottuk és megvizsgáltuk azon dokumentumokat, határozatokat és rendeleteket, amelyek meghatározóak az európai integráción belüli regionális fejlesztést támogató intézmények számára.
2. Minőségi megközelítés: csoportos és egyéni, strukturált és kevésbé strukturált interjúk készültek a regionális fejlesztési folyamatokban résztvevő intézmények szerepéről és működéséről.

Az egyéni és csoportos interjúk alanyai a következő csoportok közül kerültek ki:

- fejlesztési ügynökségek vezetősége
- a regionális fejlesztési tanács
- helyi- és megyei tanácsok tagjai, akik együttműködtek a regionális fejlesztési ügynökségekkel;

A kutatási projekt időtartama: 2002. április 15. – 2002. október 25.

Támogatók: A Nyílt Társadalomért Alapítvány és az Európai Unió PHARE programja

Projektvezető: Balogh Márton

raportannual | annualreport | éves jelentés ⁶³

A kutatás célja: Románia Európai Unió integrációs folyamatában legfontosabb szerepet játszó tényezők minőségi vizsgálata, a regionális fejlesztés tükrében.

A roma közösségi vezetők támogatása

A projekt célja: vezető-képzés roma közösségekben; a vezetők és a helyi közigazgatás közötti kapcsolat fejlesztése.

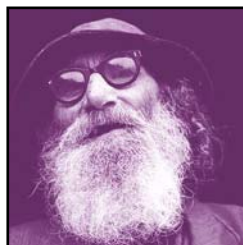
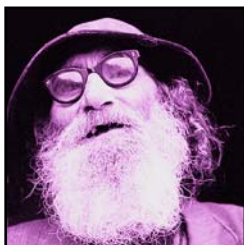
A célcsoport: egy olyan megközelítőleg 650 lelket számláló roma közösség, akik igen nehéz körülmények között Székelyudvarhely szélén laknak, sokgyerekes családokban. Ebben a közösségben a legsúlyosabb problémák a gyermekek elhagyása és az írástudatlanság. A célcsoportnak nincs képviselője a helyi közigazgatásban, sőt informális vezetője sincs, aki az érdekeiket képviselhetné.

Tevékenységek: kiselőadások és fórumok szervezése a célcsoport számára, az adott terület szakmai képviselőinek bevonásával. Ezek célja a roma és a többségi lakosság közötti kapcsolatok kialakítása, valamint a roma közösségnek, a helyi közigazgatással, a belügyi szervekkel, az egészségügyi intézményekkel, és a civil szervezetekkel való viszonyának javítása. További érintett kérdések: a tisztálkodás problémája, mentálhigiéniá, családtervezés, anya és gyerekvédelem.

A projekt időtartama: 2002. június – 2002. szeptember

Támogatók: A projekt a Világbanktól kapott pénzügyi támogatásból, illetve a Civitas Alapítvány saját forrásaiból valósult meg.

Projektvezető: Fülpesi Gyula

2003-as projektstratégia

Az elmúlt években öt állandó projektet dolgoztunk ki:

- Közösségi animátor program
- Távoktatási program önkormányzati képviselők és a helyi közigazgatásban dolgozók számára (SEDAP)
- Térségfejlesztési forrásközpont
- Közpolitikai kutatások központja (CENPO)
- Civil tanácsadó és forrásközpont

A projektstratégiánk területén, 2003-ban folytatjuk az elmúlt évek törekvéseit, miszerint különböző projektjeinkbe minél több konvergens elemet beépítve, nagyobb programszerű szolgáltatáscsomagokat alakítsunk ki; ezáltal remélünk jobb minőségű szolgáltatásokat nyújtani partnereinknek.

A kutatási jellegű projekteket igyekszünk oly módon integrálni tevékenységünkbe, hogy erős szakmai megalapozottságot biztosítsanak tevékenységeink, szolgáltatásaink számára. Olyan célokat tűzünk ki, amelyek valós problémákra adnak választ, és olyan eszközöket használunk e célok elérése érdekében, amelyek mérhető eredményekkel szolgálnak.

Az elmúlt években öt állandó programot dolgoztunk ki:

- Közösségi animátor program
- Távoktatási program önkormányzati képviselők és a helyi közigazgatásban dolgozók számára (SEDAP)
- Térségfejlesztési forrásközpont
- Közpolitikai kutatások központja (CENPO)
- Civil tanácsadó és forrásközpont

E fő programok mellett a Civitas projektjei között továbbra is megtalálhatók az egyedi projektek, amelyek minden esetben a célcsoport szintjén jelentkező problémákra próbálnak megoldásokat találni. Ezeket a projekteket két fő kategóriába sorolhatjuk:

- projektek, amelyek esetében a Civitas a főpályázó
- más civil szervezetek vagy közigazgatási intézmények projektjei, ahol a Civitas stratégiai partner

Ezekben a kategóriákban több kísérleti projektet azzal a szándékkal indítunk útjára, hogy amennyiben a hozzájuk fűzött remények bevalnak, állandó programokká fejleszthessük őket.

Minden programunk és projektünk a partnerség, a hatékonyság és a professzionalizmus alapelvein nyugszik.

Kiadványok

Infociv
rendszeresen megjelenő tájékoztató
kiadvány, román nyelven

ISSN 1582-9677

Kutatási jelentés (angol nyelven)
Youth Issues and Challenges
Ed. Ioan HOSU

ISBN 973-0-2831-1

*Elaborarea strategiilor de dezvoltare
durabilă la nivel local*
(*Helyi fenntartható fejlesztési
stratégiák kidolgozása, román nyelven*)
Mirela MIREȘAN (ed. coord.), Ioan
HOSU, Alexandru SĂVULESCU

ISBN 973-0-02901-6

A 2002-es év a számok tükrében

Az elmúlt évben is, mint 10 éves tevékenységünk alatt általában, tevékenységeink nagy része két fő csoportba sorolható: tanácsadási és képzési szolgáltatások.

**2002-ben összesen
21 nap szemináriumot / képzést
és 162 nap tanácsadást tartottunk.**

Az elmúlt évben szemináriumainkon/képzéseinken erőteljes hangsúlyt kaptak a környezetvédelemmel és a környezeti menedzsmenttel kapcsolatos témák, természetesen elsősorban a közigazgatás szemszögéből és a lehetséges gyakorlati lépések oldaláról közelítve meg a kérdést. Fontosabb érintett tematikák:

- Az aquis comunitaire környezetvédelmi előírásai és a román környezetvédelmi törvénykezés
- Módszerek a környezetszennyezés hatásainak helyi kezelésére és megelőzésére
- Környezeti menedzsment technikák
- A közösségi részvétel a környezetszennyezés megelőzésében és a környezeti problémák kezelésében
- Közösségfejlesztés, településfejlesztés
- A regionális együttműködés kínálta lehetőségek
- Átláthatóság és átvilágíthatóság a helyi közigazgatásban
- A helyi közigazgatás működését szabályozó jogi normarendszer
- A kisebbségek nyelvének használata a közigazgatásban
- Közönségszolgálat (PR) – települési közönségszolgálati feladatok és lehetőségek
- A többnyelvűség komparatív előnyei a helyi közigazgatásban
- A köztisztviselők hatékonyabb részvétele a helyi fejlesztési projektek kidolgozásában és menedzsmentjében
- Közönségszolgálati (PR) stratégia és végrehajtási terv a helyi közösségeknek a közügyek intézésébe való erőteljesebb bevonása érdekében.
- Kommunikációs stratégia, a kommunikáció csatornái

**A 21 nap szeminárium és képzés,
összesen 168 aktív munkaórát ölelt fel,
lebonyolításukban 11 szakember vett részt.**

A konzulting tevékenységcsoport keretében nyújtott szolgáltatások 4 (négy) fő modulba csoportosíthatók:

- Helyi fejlesztési stratégiák
- Fejlesztési projektek, pályázatok
- Helyi közpolitikák
- Közösségkapcsolati stratégiák, a lakossági részvételt fokozó eszközök

Mindez számokban:

Helyi fejlesztési stratégiák – 30 nap, kb. 180 óra

Fejlesztési projektek, pályázatok – 40 nap, kb. 240 óra

Helyi közpolitikák – 80 nap, kb. 570 óra

Közösségkapcsolati stratégiák – 12 nap, 96 óra

Szakértőink - szolgáltatásaink, tevékenységeink minőségének garanciája

- A fent felsorolt tevékenységek megvalósításában 25 szakértő vett részt, a következő fő szakterületekről: közigazgatás, jog, közgazdaság, környezetvédelem
- Szakértőink egyetemeken, felsőoktatási intézményekben előadó, közigazgatásban vagy nem-kormányzati szervezeteknél tevékenykedő szakemberek.

**A tanácsadási tevékenységek
összesen 162 napot,
kb. 1080 órát öleltek fel.**

Támogatóink

Ezúttal szeretnénk köszönetet mondani mindazon finanszírozóknak, amelyek 2002-ben támogatták a Civitas Alapítványt programjai megvalósításában.

Az Európai Unió PHARE programja

A Nyílt Társadalomért Alapítvány, Románia

Új Kézfogás Közalapítvány, Magyarország

Citizens` Pact for South Eastern Europe / Dél-kelet Európai Polgári Egyezmény

raport anual | annual report | éves jelentés ⁶⁹

Kárpátok Alapítvány

Carpathian Foundation

Hungary • Poland • Romania • Slovakia • Ukraine

UNESCO

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Világbank

Partner-szervezetek és intézmények

A partner-kapcsolatok, attól függetlenül, hogy alkalmi vagy stratégiai együttműködésről van szó, a Civitas Alapítvány tevékenységének egyik alappillére képezik. Egyetlen projektünket sem képzeljük el és bonyolítjuk le jól megalapozott partner-kapcsolatok nélkül. Meggyőződésünk, hogy szervezetünk egyik legnagyobb erőssége az a kiterjedt hazai és nemzetközi partner-hálózat, amelynek jórészt a közös projektek és a változó körülmények viharai már kipróbáltak, megedzettek.

Fő partnereink 2002-ben is, mint az elmúlt 10 év során folyamatosan, a tevékenységünk fő célcsoportját képező erdélyi települések és megyék önkormányzatai voltak. Lehetetlen feladat hiánytalanul felsorolni azokat az önkormányzati intézményeket, akikkel az elmúlt év során együttműködtünk, és mivel a teljességet nem garantálhatjuk, így a felsorolásra sem vállalkozunk, ugyanakkor megköszönjük mindannyiuknak azt a nyitottságot és segítő hozzáállást, amelyet munkatársaink irányában tanúsítottak.

Az önkormányzatokkal való partnerség stratégiai voltára rávilágítandó, annyit mégiscsak fontos számszerűsíteni, hogy **a 2002-es év során, közvetlen együttműködés 10 megyei tanáccsal, valamint 54 polgármesteri hivatallal és helyi tanáccsal alakult ki.**

Partnerszervezetek és intézmények, amelyekkel a 2002-es év során a Civitas együttműködött:

- Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Politikatudományi és Közigazgatási Kar
- Magyar Tudományos Akadémia - Regionális Kutatási Központ, Pécs
- Vidékfejlesztési Forrásközpont (CAR), Temesvár
- Etnokulturális Közösségek Forrásközpontja, Kolozsvár
- CREST forrásközpont, Szatmárnémeti
- Kolozsvári Magyar Diákszövetség, Kolozsvár
- Diaszpóra Alapítvány, Temesvár
- Pro Vobis – Önkéntes Központ, Kolozsvár
- Regionális Civil Forrásközpont, Kolozsvár
- CENTRAS, Bukarest
- Polgártárs Alapítvány – Csíkszereda
- A Román Környezetvédelmi Újságírók Egyesülete – „Perspective” folyóirat – Bukarest
- Műszaki Egyetem – Környezet-menedzsment Központ – Kolozsvár
- BOSPORUS Nemzetközi Hálózat – Bonn, Isztambul, Thessaloniki, Szófia, Kolozsvár, Szarajevó
- Partnerség a közösségfejlesztésért, Kolozsvár
- RuralNet – a vidékfejlesztés terén tevékenykedő szervezetek hálózata
- Falling Apples Inc. – Brüsszel, Belgium
- Citizens’ Pact for South Eastern Europe / Dél-kelet Európai Polgári Egyezmény, Újvidék, Szerbia
- Young Intellectuals, Hope (IRSH), Albánia
- UNO – Bosznia-Hercegovina
- Helsinki Citizens’ Assembly (hCa) Tuzla – Bosznia-Hercegovina
- Society and Information Foundation – Bulgária
- Europa House Slavonski Brod – Horvátország
- Embassy for Peace – Macedónia
- Association for Democratic Prosperity (ADP-ZID) – Montenegró

- Children's Creative Centre Oasis – Montenegró
- Libergraf – Szerbia

A partneri kapcsolatokról beszélve fontos megemlíteni, hogy az elmúlt év során alapítványunk lebonyolított egy sajátos projektet, amely a kapcsolatépítést célozta, és amelynek megvalósításához sikerült el-yernünk az Európai Unió PHARE programjának támogatását. A projekt célkitűzésének megfelelően stratégiai partneri kapcsolatok kiépítésére törekedtünk európai szervezetekkel és szövetségekkel, első-sorban a BOSPORUS Nemzetközi Hálózattal.

2002 – Megvalósítások

Intézményi fejlődés 2002-ben

Az intézményi fejlődés folyamatosan foglalkoztatja szervezetünket, célja az alapítvány dinamikájának növelése, valamint azon képességének fejlesztése, amely segítségével megfelelhets az új kihívásoknak és gyorsan reagálhat a változásokra.

Ebben az értelemben, 2002-ben a következőket valósítottuk meg:

- Több mint 50 új stratégiai fontosságú szakmai partneri kapcsolatot alakítottunk ki helyi- és megyei tanácsokkal, hazai és külföldi intézményekkel. Az alapítvány vezetőtanácsának tagjai látogatásokat tettek számos Európai Unió tagországba és az Amerikai Egyesült Államokba, ahol szintén új kapcsolatok és keretegyezmények jöttek létre.
- Kidolgoztunk egy projektmenedzsment rendszert Dél-kelet Európára, melynek segítségével terjeszkedési stratégiánkat alakítjuk a térségben. A rendszer a következő országokat sikerül fedi: Bulgária, Albánia, Macedónia, Szerbia, Montenegró, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Görögország, Törökország és természetesen Románia.
- Az alapítvány szakmai testületének és közreműködő munkatársainak infrastrukturális támogatása érdekében Web-alapú (bárhonnan elérhető) belső informatikai adatbázist hoztunk létre.
- A személyzet továbbképzése 2002-ben is fontos célkitűzés volt számunkra, ezért ennek érdekében személyre szabott angol nyelv- és informatika kurzusokat szerveztünk az alapítvány állandó alkalmazottainak és közreműködő munkatársainak.

Tevékenységeink területi lefedése 2002-ben

Jelmagyarázat
■ intenzív jelenlét
■ jelenlét

Nyitás a jövőbe

Figyelembe véve, hogy a régió és vidékfejlesztés terén Romániának az Európai Unióhoz viszonyítva még jelentős lemaradást kell behoznia, a továbbiakban is olyan projekteket és programokat dolgozunk ki, amelyek célként tűzik ki, hogy ezt a fejlődésbeli különbséget csökkentsék és viszonylag rövid időn belül megteremtsék a fenntartható fejlődés alapjait.

A elkövetkező időszakra megfogalmaztunk néhány fő stratégiai irányelvet, amelyek mentén programjaink minőségi és mennyiségi növekedését képeztük el:

- Kapcsolataink szorosabbra fűzése az akadémiai közzeggel annak érdekében, hogy új, innovatív módszerek alkalmazásával növelhessük szolgáltatásaink minőségét
- Az alapítvány hazai és nemzetközi regionális lefedésének folyamatos növelése. Ez a terjeszkedési folyamat egyre aktívabb jelenlétet feltételez itthon és külföldön egyaránt.
- Új, tartós partnerségi kapcsolatok kiépítése szakmai szervezetekkel az Európai Unió területéről, információ, tudás, tapasztalat átadás és közös projektek bonyolításának céljával.

Ugyancsak a minőségi és mennyiségi növekedés szolgálatára fogalmaztunk meg az úgynevezett **nyitás stratégiát**.

Nyitás stratégia: egy olyan keretrendszer biztosítása amely segítségével minél több szakember és projekt csoportosul a Civitas köré. Célunk, hogy a Civitas egy olyan keretrendszer kínálatával legyen jelen a romániai és a nemzetközi piacon, amely lehetőséget nyújt a régiófejlesztés területén valamint az önkormányzatokban dolgozó szakértőknek és szakmai csoportoknak az alapítvánnyal való hatékony együttműködésre.

A keretrendszer alapelemei:

- jól megalapozott szakmai partneri kapcsolatok,
- pontos és átlátható adminisztrációs rendszer,
- szakmai tapasztalat és projektmenedzsment kapacitás,
- nyitott és dinamikus vezetési és irányítási rendszerre,

Célunk, hogy az említett szakértők és szakmai csoportok a Civitas névvel a szakmai minőséget, pontos és átlátható projektmenedzsmentet társítsák, és ránk essen választásuk, amikor projektötleteik kivitelezéséhez intézményes háttérre keresnek.

**A következő időszakra kitűzött
stratégiai alapelvünk:
A Civitas Alapítvány
nyitott rendszerben való működése**

Csapat & Board

Kuratórium:

KOLUMBÁN Gábor - elnök
ECKSTEIN KOVÁCS Péter
BARA Gyula
Dr. ANDRÁS Péter

HAJDÓ Csaba – ügyvezető igazgató Email: csaba@civitas.ro

A kolozsvári iroda munkatársai:

BALOGH Márton – programvezető	Email: marton@civitas.ro
PÁSZTOR Enikő Andrea – irodavezető	Email: peniko@civitas.ro
RADU Sorin– projektvezető	Email: sorin@civitas.ro
HOSU Ioan– projektvezető	Email: john@civitas.ro
BERE Ramona– projektvezető	Email: ramona@civitas.ro
DÂMBU Ana– projektvezető	Email: ana@civitas.ro
ORBÁN Márta – titkárnő	Email: omarta@civitas.ro

A székelyudvarhelyi iroda munkatársai:

ORBÁN Árpád – területi igazgató	Email: orban@udvph.ro
FLEISZ Zoltán – programvezető	Email: zfleisz@kabelkon.ro
MIHÁLY István – projektvezető	Email: istvanm@udvph.ro
SZENTE Zsófia – irodavezető	Email: szentezsofia@hotmail.com
ÜLKEI Jolán Erika – projektasszisztens	Email: erika@udvph.ro
BÁLINT Mária Magdolna – projektasszisztens	Email: marika@udvph.ro
ILYÉS Ferenc – tanácsadó	Email: beno@udvph.ro
SIMÓ Csaba – tanácsadó	Email: csubakk@udvph.ro
SZABÓ Attila – tanácsadó	Email: attila_s@udvph.ro
MELLES Emőke – titkárnő	Email: mellesemoke@freemail.hu
BERGMAN Steve – a Peace Corp önkéntese	

Közösségi animátorok:

SECHII Adriana– Katona	Email: adrianasechii@yahoo.com
COSTIN Silviu– Mócs	Email: silviu1182@post.ro
MÁTYÁS PÉTER Mihály – Szentlászló	Email: mpmihaly@freemail.hu
POPA Gheorghe– Meregjó	Email: ghitapopa2003@yahoo.com
ANDREICA Cosmina Livia– Szentmihály	Email: cosmina_202003@yahoo.com
HARAN Meda– Szék	Email: haranmeda@yahoo.com
CRÁCIUN Daniel– Sajó	Email: dsieubn@yahoo.com
CHIRPAC Monica– Teke	Email: monica8tfc@yahoo.com
MUREȘAN Grigore– Földra	Email: grigmuresan@yahoo.fr
KÁNTOR Hajnalka – Árpástó	Email: kantorh@yahoo.com

Pénzügyi jelentés

I. Bevételek

2001-es projektek bevételei, amelyek 2002-ben is folytatódtak

A projekt időtartama	A projekt címe	Támogató	2002. költségvetés euróban
2001-2002	Youth Issues and Challenges - Kutatás a dél-kelet európai ifjúság jogállásáról, valamint az európai integrációs folyamathoz való viszonyulásáról	Citizens' Pact for South Eastern Europe	12.642,0

2002-ben leszerződött projektek

2002	ACCESS - A közösségek részvétele a helyi környezet-menedzsmentben	Phare – ACCESS B7-500	26.618,0
2002	ACCESS - A közösségek részvétele a helyi környezet-menedzsmentben	Új Kézfogás Közalapítvány (UKK)	3.800,0
2002	Régiófejlesztés és regionális politika a csatlakozás szereplői	Nyílt Társadalomért Alapítvány	3.850,0
2002-2003	Közösségi animátor, kísérleti projekt Beszterce-Naszód és Kolozs megyékben (2002-ben csak előkészítő tevékenységekre került sor)	Phare 2000 – Gazdasági és Szociális Kohézió RO-0007.02.01	29.420,0
2002-2003	Székelyudvarhelyi Lakossági Információs és Tanácsadó Iroda	Phare – Civil Társadalom Fejlesztése RO.0004.02.01/01	26.036,0
2002	A roma közösségi vezetők támogatása	World Bank Office, Románia International Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (IBRD)	1.902,6
2002	Részvétel a “határmenti kapcsolatok” kutatási projektben	MTA Regionális Kutatási Központ	1.030,0
2002	“Agroturizmus és kistérségi fejlesztés a Felső Homoród mentén” projekt elkészítéséhez nyújtott támogatás	Kárpátok Alapítvány	588,74
2002	Külsőkapcsolatok építése, a BOSPORUS International Network segítségével	Phare Európai Hálózatok	3.350,0
2002	Szolgáltatások bevételei és magánadományok		6.309,0
	Összesen		115.546,34

II. Költségek

A 2002-es projektek költségei

2001-2002	Youth Issues and Challenges - Kutatás a dél-kelet európai ifjúság jogállásáról, valamint az európai integrációs folyamathoz való viszonyulásáról	Citizens' Pact for South Eastern Europe	12.642,0
2002	ACCESS – A közösségek részvétele a helyi környezet-menedzsmentben	Phare – ACCESS B7-500	26.618,0
2002	ACCESS – A közösségek részvétele a helyi környezet-menedzsmentben	Új Kézfogás Közalapítvány (UKK)	3.800,0
2002	Régiófejlesztés és regionális politika a csatlakozás szereplői	Nyílt Társadalomért Alapítvány	3.850,0
2002-2003	Közösségi animátor, kísérleti projekt Beszterce-Naszód és Kolozs megyékben (2002-ben csak előkészítő tevékenységekre került sor)	Phare 2000 – Gazdasági és Szociális Kohézió RO-0007.02.01	4.853,0
2002-2003	Székelyudvarhelyi Lakossági Információs és Tanácsadó Iroda	Phare – Civil Társadalom Fejlesztése RO.0004.02.01/01	13.018,0
2002	A roma közösségi vezetők támogatása	World Bank Office, Románia – Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (IBRD)	1.902,6
2002	Részvétel a „határmenti kapcsolatok” kutatási projektben	MTA Regionális Kutatási Központ	1.030,0
2002	„Agroturizmus és kistérségi fejlesztés a Felső Homoród mentén” projekt elkészítéséhez nyújtott támogatás	Kárpátok Alapítvány	588,74
2002	Külkapcsolatok építése, a BOSPORUS International Network Segítségével	Phare Európai Hálózatok	3.350,0
2002	Szolgáltatások bevételei és magánadományok		6.309,0
	Összesen		77.961,34

2002-ben elkezdett projektek pénzügyi alapjaiból 2003-ra maradt összegek

Év	A projekt címe	Támogató	2003-as költség euróban
2002-2003	Közösségi animátor, kísérleti projekt Beszterce-Naszód és Kolozs megyékben	Phare 2000 - Gazdasági és szociális kohézió RO-0007.02.01	24.567,0
2002-2003	Székelyudvarhelyi Lakossági Információs és Tanácsadó Iroda (BCC)	Phare 2000 Civil Társadalom Fejlesztése RO.0004.02.01/01	13.018,0
	Összesen		37.585,0

*A költségvetés átszámítása USD-ból EURO-ba a Román Nemzeti Bank által közzétett éves középár-folyamon történt